

KURYER LITEWSKI

w Wilnie w Poniedziałek dnia 12 Marca v. s. 1823 Roku.

WIADOMOŚCI KRAJOWE.

Ostatnia data gazet sanktpetersburskich jest dnia 3 marca.

Przez reskrypt Najwyższy, pod dniem 12 lutego, generał major *Kniaźnin* 1, wice-dyrektor departamentu inspektorskiego głównego sztabu J.C.M. mianowany kawalerem orderu s. *Włodzimierza* drugiej klasy wielkiego krzyża.

Przez najwyższe ukazy J. C. M. do Rządzącego Senatu wydane:

Dnia 13 lutego. Radca simbirskiej izby skarbowej ekspedycyi gospodarstwa, radca kolegiálny *Andrzej Zubow*, przy zupełnem, na własną prośbę, uwolnieniu od służby, naylaskawiej mianowany radcą stanu, na mocy ukazu d. 18 lutego 1762 roku.

Dnia 15 lutego. Na osnowie urzędzenia ad. ministracyi krajow dyberyi, **NAYMIŁOŚCIWIEY ROZKAZUJEMY** bydź:

1) Radcami Zachodniego Rządu Głównego: prezydentowi byley izby tobolskiej sądu cywilnego, radcy stanu *Kolletowi*, sędziemu bylego sądu sumiennego tobolskiego, radcy stanu *Rezanowu* i zostającemu w ministerium spraw wewnętrznych radcy kolegiálnemu *Maszmejerowi*, mianując tego ostatniego, radcą stanu, na osnowie ukazu dnia 21 marca 1820 roku.

2) Radcami wschodniego głównego rządu: prezydentowi byley irkuckiej izby sądu kryminalnego, radcy stanu *Koriuchowemu* i sędziemu bylego irkuckiego sądu sumiennego, radcy stanu *Langansowi*.

3) Prezydentem tomskiego rządu gubernialnego, bylemu dyrektorowi telminskiej fabryki sukienney, radcy stanu *S kołowskiemu*.

4) Prezydentami sądow gubernialnych: w Tomsku prezydentowi byley tam izby kryminalney radcy stanu *Wasilewskiemu*, a w Irkucku, prezydentowi byley irkuckiej izby cywilney, radcy dworu *Hornowskiemu*.

Dnia 20 lutego. Kamerjunker *Xiążę Gagarin*, naylaskawiej mianowany drugim mistrzem obrzędów dworu J. C. M.

Dnia 22 lutego. Brańskiego arsenału ceichwachter 9tey klasy, *De Swatczek*, naylaskawiej podniesiony do 8mej klasy.

Teyże datty. Sztabslekarz pólku grenadyerskiego N. Króla Jmci Pruskiego, mediko chirurg, *Findaisen*, naylaskawiej mianowany assesorem kolegiálnym.

Dnia 23 lutego. Markzejderowie górniczey administracyi ekaterynenburskiej 9tey klasy *Mundt*, *Podoksenow* i *Kołobow*, naylaskawiej mianowani oberhittenferwalterami 8mej klasy.

W najwyższym Jego Cesarskiej Mości ukazie do Jego Królewskiej Wysokości, Jenerala kawaleryi, Głównozarządzającego drogami komunikacyi, *Xiążęcia Alexandra Wirtemberskiego*, pod dniem 28 stycznia 1823 roku wyrażono: „Znajdując potrzebnem instytutowi korpusu inżynierów dróg komunikacyi dać urządzenie, właściwsze woyskowemu przeznaczeniu tego korpusu i zgodne z dalszemi zakładami edukacyynemi wiedzy woyskowej, **PORUCZAM** WASZEY KRÓLEWSKIEY WYSOKOŚCI, objąć ten instytut pod zupełne swe zawiadowanie i zwierzchność i przedstawić Mi projekt Swój dla dopełnienia MOJEGO zamiaru“

W raporcie do Jego CESARSKIEY MOŚCI od

JEGO KRÓLEWSKIEY WYSOKOŚCI, Jenerala kawaleryi, Głównozarządzającego drogami komunikacyi *Xiążęcia Alexandra Wirtemberskiego*, pod dniem 25 stycznia 1823 roku, przedstawiano było: Najwyższym WASZEY CESARSKIEY MOŚCI UKAZEM, wydanym dnia 28 października zeszłego 1822 roku, naymiłościwiey podniesieni do rangi chorążych budowniczego oddziału uczniowie szkoły woyskowego budownictwa dróg komunikacyi, uznani za godnych wypuszczenia ze szkoły po examine z nauk.

„Ci młodzi ludzie, usposobiwszy się do służby WASZEY CESARSKIEY MOŚCI w wydziale dróg komunikacyi, przy wypuszczeniu ze szkoły, dla ograniczonego stanu swojego, a niektórzy z nich i dla zupełnego ubóstwa, napotkali trudności niemożność, przyzwoitego ekwipowania się podług rang, sobie danych.

Przekonany o takim ich stanie, z drugiej strony uznając, że oni, otrzymawszy już łaskę MONARSA przez edukacyą, wziętą w szkole, poświęcają się z całą gorliwością służbie WASZEY CESARSKIEY MOŚCI, i wzięwszy za osnowę, że przy wyściui na oficerów z korpusow kadeckich, **NAYMIŁOŚCIWIEY** daje się im z gabinetu WASZEY CESARSKIEY MOŚCI na umundurowanie, nie na rachunek, terycyałowá płaca, i nadto po 50 rubli każdemu, uznaniem za sprawiedliwą, pozwolić uskutecznić taką wypłatę z summ dróg komunikacyi na umundurowanie i wypuszczonych ze szkoły woyskowego budownictwa 18stu chorążych, a mianowicie terycyałowá płacę każdemu z położonego wyznaczenia 510 rubli i po 50 rubli nadto, co uczyniło summę 3960 rubli.

Przekładając otém WASZEY CESARSKIEY MOŚCI, ośmielam się upraszać, na wydatek tey summy potwierdzenia WASZEY CESARSKIEY MOŚCI, a razem Naylaskawszego WASZEY CESARSKIEY MOŚCI rozkazu, ażeby i na przyszłość, przy wyściui ze szkoły woyskowego budownictwa po examine uczniów, w randze chorążych oddziału budowniczego, czyniona im była równaż pomoc na umundurowanie, na wzór korpusow kadeckich, na co potrzebna summa, mogłaby się użyć z ogólney pozostałości summ dróg komunikacyi.

Na autentyku własną Jego CESARSKIEY MOŚCI ręką napisano tak: *Ma bydź podług tego.*

Sankt-Petersburg

d. 28 stycznia 1823 r.

ALEXANDER.

W najwyższym Ukazie Jego CESARSKIEY MOŚCI do P. Jenerala Gubernatora St. Petersburgskiego, pod dniem 19 października 1822 roku wyrażono: „Dostrzegłszy z przedstawienia waszego, zaświadczenie szczególney gorliwości i trudow, okazanych w rzeczy nowego szacowania w St. Petersburgu domow i placow obywatelskich, przez członków ustanowionego tam Komitetu do powinności mieskich, przez członków kommissy depu-tacyynych i urzędników kancelaryi pomienionego komitetu, **PORUCZAM** Wam oświadczyć im za to MOJE zadowolenie“

Rządzący Senat na Powszechnem Zebraniu Departamentow sanktpetersburskich, w czasie sądzienia sprawy jednodworcow gubernii orłowskiej miasta *Jelca*, slobody strzleckiey i puszkarskiej, o rozprzedane przez kancelaryą rozgraniczenia gruntow z obwodu tych slobod, stosował się do Najwyższego Ukazu, danego Rządzącemu Senatowi dnia 22 września 1803 roku, z własnoręcznym

podpisem JEHO CESARSKIEJ MOŚCI, w którym wyrażono: „Rozpatrzywszy przeloznicie, podane NAM od Rządzącego Senatu Departamentu rozgraniczenia, w sprawie kapitana Zacharowa o grunta z włościanami ekonomicznymi, gubernii kurskiej powiatu chomyżskiego slobody Pokrowki, ZNAYDUJEMY, że ci ostatni na wyrok kancelaryi rozgraniczenia, w roku 1789 zapadły, którym od ich slobody odsądzono kilka dziesięcin ziemi z chutorom Zacharowa, załoby apellacyney, w terminie prawem naznaczonym, gdzie należy, nie podali; lecz przynieśli ją na imię NASZE, po upływie 13 już lat, od nastania pomienionego wyroku kancelaryi rozgraniczenia, kiedy już na ich zaspołojenie uzyskane zostały od Zacharowa, na osnowie instrukcyi do rozgraniczenia, n leżące za odsądzoną jemu ziemię pieniądze, z wydaniem xiąg granicznych i planow na obie rozgraniczone strony, przez co włościanie ci, całe swe prawo do poszukiwania ziem sobie odsądzonych utracili, chociaż oni w podaney na imię NASZE prośbie przedstawiali, na swoje usprawiedliwienie, iż jakoby było od nich wydane na podanie załoby apellacyney pełnomocnictwo chorążemu Despotowiczowi, ale to naprzód niczem nieudowodnione, a powtórnie samo to pełnomocnictwo, jeżeliby i rzeczywiście było wydane, nie może wznowić ani prawa utraconey apellacyi, ani opuszczoney dziesięcioletniej dawności. Ze względu na to uważając, że wszelkie dotknięcie się powszechnych praw kardynalnych, jakimi są: dziesięcioletnia dawność, opuszczenie apellacyynego terminu, i wydane sposobem ustanowionym sporządzone xięgi graniczne i plany (mappy), może dać powód do rozminowienia procederow, a przeto zachwiał własność posesywy, prawami ostatecznie utwierdzonych, **ROZKAZUJEMY:** wyrok kancelaryi rozgraniczenia, w sprawie tej zapadły, i rzeczywiście już spełniony, zostawić w nietykalnej swej mocy. **ROZKAZALI:** ponieważż wyżej wyrażony **NAYWYŻSZY JEHO CESARSKIEJ MOŚCI** 1808 roku dnia 22 września Ukaz w sprawie kapitana Zacharowa, który powinien służyć za postanowienie kardynalne w sprawach spornych, przyjęty został w owym czasie do wykonania w departamencie rozgraniczenia Rządzącego Senatu bez opublikowania, przeto teraz względem należącego JEHO **NAYWYŻSZEGO** Ukazu, wykonania, załecić przez Ukazy wszystkim gubernialnym Rządóm i Władzóm, dając wiedzieć również przez Ukazy Izbóm, Głównym i Jeneralnym Sądóm, PP. Ministrom, Kontrolerowi Państwa, Sanktpetersburskiemu i Moskiewskiemu Wojennym Jeneral Gubernatoróm, Jeneral Gubernatoróm i Wojennym Gubernatoróm Zarządzającym Cywilnymi interesami, Cywilnym Gubernatoróm i Naczelnikom miast; a do Najswiętszego Rządzącego Synodu i do wszystkich Departamentow Rządzącego Senatu przelać uwiadomienia. Dnia 16 lutego 1823 roku.

Odstawny Jeneral major, Orłow, ofiarował 10,000 rubli, na zabudowanie, w kaukaskich ciepłych kąpielach, domu, dla bezpłatnego umieszczenia w nim urzędników, którzy stracili zdrowie na służbie wojskowej, a mianowicie jego spóziomków wojska dońskiego. **CESARZ JEHO MOŚĆ**, otrzymawszy o tem doniesienie Główno-zarządzającego Gruzją, gubernią astrachańską i obwodem kaukaskim, zezwoliwszy na przyjęcie pomienioney od jenerał majora Orłowa summy, i na użycie jej zgodnie ze wskazanem od niego przeznaczeniem, **NAYŁASKAWIEJ** rozkazać raczył, oświadczyć mu za to **MONARSZE** Swe zadowolenie.

Kurs petersburski dnia 27 lutego: dukat holenderski nowy 11 r. 50 kop. Zmiana złota 2 r. 90 kop. Zmiana srebra 2 rub. 72 kop.

Nieustający dochod komisyyi umorzenia długow: 68 assygn. - po - - - 97
68 brzęcząca moneta - - - 96 } procentow
58 takąż - - - - -

KRÓLESTWO POLSKIE.

Warszawa dnia 16 marca.

(z Kuryera Warszawskiego.)

Z powodu niedostatku w tym roku zboża jarego, Xiążę Namiestnik Królewski, postanowie-

niem, wydanem d. 4 lutego r. b. dozwolił sprowadzenia z za granicy do Królestwa Polskiego zboża jarego, mianowicie: jęczmienia, owsa, grochu i tataraki, bez opłaty cła. Wychodowe cło zboża jarego, wyprowadzanego z kraju, oznaczone jest po zł. 2 od korca. To dozwozenie ma trwać do 30 sierpnia r. b.

Emanuel Scholtz, obywatel miasta Samborza, w Galicyi austryackiej leżącego, okazał komisyyi rządowej wojny Królestwa Polskiego, wymalowany przez siebie skoroschnący lakier. Komisyya rządowa wojny, uznawszy tenże za dobry i mogący być z pożytkiem użytym do lakierowania niektórych efektów wojskowych, nabyła od Emanuela Scholtz sposób robienia i używania, w mowie będącego lakieru, który jest mało kosztowny i celowi odpowiadający.

Pomimo małych przymrozków, zrana od 2 do 4 stopni codziennie dochodzących, już w naszej stolicy zaczynają się budowanie domów i inne fabryki, ustale w czasie zimy. Wspaniała i jedna z najdłuższych ulic *Nowy świat*, może w tym roku całkowicie będzie ozdobiona murowanemi domami. Przed kilką laty, większa jej połowa składała się z drewnianych dworków, rozpoczętych w roku zeszłym, a mających być ukończonemi w bieżącym; jeden z najobszerniejszych w *Warszawie*, a zapewne i *Polszcze*, należących do prywatnych właścicieli, jest starozakonnego *Posener*, na rogu ulicy *Nalewki*, wprost ulicy *Franciszkańskiej*. Piękna krata żelazna saskiego ogrodu od ulicy *Królewskiej*, rozciągnę się będzie aż do nowo wystawioney wspaniałey ujeżdżalni (raytshuli). W roku zeszłym kilkadziesiąt nowych domow wystawiono w *Warszawie*.

PRUSSY.

Berlin dnia 8 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Tutejsza gazeta rządowa pruska donosi, iż odebrane w Wroclawiu listy z *Rio Janeiro* (w *Brezylji*) pod dniem 30 października r. z, dają następujące objaśnienie, względem raptownego oddalenia wszystkich ministrów, i niezwłocznego potem przywrócenia ich do urzędów. Na radzie stanu podano Cesarzowi *Brezyljskiemu* konstytucyą do podpisu. Oświadczył Monarcha, iż ją dopiero po koronacyi podpisze. Odpowiedział na to jeden z członków rady stanu: *Jeśli W. C. M. zechcesz odmówić podpisu, w tym razie Brezylja niegłoby się ogłosić rzeczpospolitą*. Rzekł Cesarz: *Mogę was zostawić losowi, i z rodziną moją udać się do Tryestu*. Kilku potem ministrów prosito o uwolnienie od urzędu; Cesarz uwolnił wszystkich i nowych mianował. Działo się to dnia 29 października; nazajutrz zebrał się tłum ludu, i tak głośno domagał się przywrócenia pierwszego ministra do urzędu, iż Cesarz skłonił się natychmiast do tego żądania: poczem wieczorem oświecono miasto.

Berlin dnia 11 marca.

(z *teyże gazety*.)

Niedawno przejeżdżali tedy dway gońcy, jeden rossyjski wysłany z *Petersburga* do *Londynu*, a drugi angielski z *Londynu* do *Petersburga*

NIEMCY.

Od brzegow Menu dnia 3 marca.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

Wielki dom handlowy braci *Rothschild* w *Frankforcie*, *Londynie*, *Paryżu* i *Wiedniu*, który niedawno przez upadek pewnego bankiera londyńskiego stracił 90,000 funtow szterlingów (3 miliony 600,000 zł. pol.), teraz większą jeszcze poniósł szkodę przez bankructwo *Salomona Cohen*, pierwszego meklera londyńskiego, który przez niespodziewane spadnienie ceny papierów skarbowych angielskich, i zbytne spekulacye papierami hiszpańskimi, stracił 15 milionów zł. ryń, a do tej straty bracia *Rothschild* należą w ilości 5 milionów takichże złotych. *Cohen* posiadał wielkie zaufanie w *Londynie* i za granicą. *Rothschild*, mieszkający w *Londynie*, nie tylko go wzywał do rady, lecz nawet w nietykalności swojej powierzał mu swoje interesa.

Pan *Heinze* zrobił zegarek, którego wszystkie sztuczki są szklane, bez najmniejszego metalu, drzewa i t. d., a który pokazuje godziny, minuty i sekundy.

(z *Kur. Warsz.*) Reparacya spalonego teatru w *Monachium*, odbywa się jedynie z funduszu gmin, i ze składek dobrowolnych.

W *Rzymie* poseł austriacki dawał świetny bal, w dzień imienin swojej Cesarzowej; był on dany w ogromnej sali pałacu weneckiego; najznakomitsze osoby były zaproszone, a między niemi brat Króla pruskiego, Xiążę *Henryk*, który oddawna mieszka w tej starożytnej stolicy.

Z przyczyny panującej w roku zeszłym nadzwyczajnej suszy we *Włoszech*, bydło tak zdycha, że funt mięsa płacić już potrzeba po 3 złotych polskie.

W *Sztokholmie* nowy poseł hiszpański miał wysłuchanie u Króla szwedzkiego w d. 23 lutego, a d. 30 lutego, w bliskości *Sztokholmu*, dały się usłyszeć dwa mocne wstrząśnienia ziemi, co w tamtych stronach i w tej porze roku, jest rzeczą nadzwyczajną.

Na koszt podróży i zaślubiny przyszły małżonki Królewica szwedzkiego, przeznaczono 500,000 talarów.

Fidelis Szmil, fabrykant octu w *Wiedniu*, wynalazł nowy sposób robienia ponczu z plodów krajowych, mało do niego bierze się cukru, a o połowę będzie tańszy, niż dotąd używany.

W niektórych miasteczkach niemieckich tej zimy, tak było drogie drzewo i węgle, i tak trudno było ich dostać, że mieszkańcy ubożsi, niemający gotowych pieniędzy, musieli przedawać zabezpiecen sprzęty domowe, suknie, bieliznę i t. p., dla kupienia kilku sztuk drzewa.

W Niemczech tak się upowszechniły teatry, iż w almanachu dramatycznym na rok bieżący, liczą ich 512, po rozmaitych miastach i miasteczkach; licząc na każdy teatr najmniej po 20 aktorów, jest ich przeto 6,240. Najlepiej są urządzone teatry w *Wiedniu*, *Berlinie*, *Monachium*, *Weymarze* i *Sztutgardzie*; a artyści najlepiej płatni w *Berlinie*.

TURCYJA.

(z *Kur. Warsz.*) Potęga morska greków co chwila staje się silniejszą: są oni panami prawie całego *Archipelagu*, statki pałne są dla nich najsukuteczniejszym w działaniach wojennych na wodzie. Okręty są należycie uzbrojone.

Ci deputowani, których rząd grecki wysłał do *Włoch*, aby usiłowali podać prośby kongressowi werońskiemu, i czekali tak długo w *Ankonie*, w którego miejsca nie mogli dalszej odbywać podróży, mieli już otrzymać pozwolenie, udać się do *Rzymu*: na ich czele jest *Germano*, Arcybiskup z *Patras*.

Dowódcy greccy *Koraisko* i *Andrzej Isko* znajdują się teraz w *Merinoro*, a inne oddziały zajmują albo na lądzie miejsca osadzone Turkami, albo na statkach zabierają własności muzułmańskie. Wódz grecki *Zello* posunął się ze 100 ludzi aż do *Prewezy* i zabrał znaczną zdobycz. Przybył tamże *Odysseusz*. Oczekują na oddział, mający 1500 greków, będących pod dowództwem *Sycynisa*, a tak połączone korpusy mają stoczyć walną bitwę z Turkami.

Gazeta warszawska zawiera od granic tureckich pod d. 16 lutego: Listy z *Bitoghli* donoszą, iż *Dżelal Basza*, następca *Churszyda*, otrucił się w *Veria*, z powodu, iż nie zastał wojska, a ztąd niewątpliwie swój los przeczuwając, przeniósł śmierć nad hanbę. Na miejsce jego został mianowany *Mehmet Basza*, Kiaja *Bey Churszyda*, który r. z własną ręką zabił *Alego*, *Baszę Janiny*; gdy się jednak wymówił od przyjęcia tego dowództwa, *Cavannos Oglu* z *Nissy* ma być seraskierem. W okolicach *Laryssy* nie masz wojska tureckiego, i Grecy są panami w *Tessalii*. W *Macedonii* wszędzie Turcy okazują wielki wstręt od wojowania w górach *Morei* i nie chcą służyć w wojsku.

Odebrano wiadomość z *Korfu*, iż Grecy oparli się ze wszystkich stron 5,000 Turków, obozujących

nie daleko *Vrachori*, i brzegi morskie trzymają w ścisłym zamknięciu.

FRANCYA.

Paryż dnia 25 lutego.

(z *Gazety Warszawskiej*.)

W nocy z dnia 24 na 25 b. m. przybył tu *Baron Rayneval*, poseł nasz przy dworze pruskim, i zaraz nazajutrz udał się do Pana *Chateaubriand*.

Onegdaj zrana Król Jegomość dał prywatne wysłuchanie Arcybiskupowi z *Alby*, i Hrabiemu *Oudenarde*, sztabowemu oficerowi gwardyi i dowódcy jej oddziału, który jętro ma wyjść na granicę hiszpańską. Po południu ministrowie, Xiążę *Talleyrand*, marszałkowie, parowie i deputowani, złożyli Monarsze hołd uszanowania.

Półkownik *O'Brien*, pierwszy adjutant jenerała *San Martin*, zabawiwszy tu dwa dni, wyjechał w ważnym zleceniu rządu peruwiańskiego do *Londynu*.

Daia 24 b. m. rozpoczęły się obrady względem projektu do prawa o kredycie 100 milionów franków. Panowie *Rayner Collard*, jenerał *Foy* i inni oświadczyli się przeciwko projektowi, wystawiając złe skutki i niebezpieczeństwa wojny. Prezes rady ministrów *Villele* oświadczył w głosie swoim: „W dzisiejszych rozprawach znajduje rząd najlepsze usprawiedliwienie postępowania swego względem Hiszpanii: bo z pomiędzy wszystkich mówców, opierających się uchwaleniu funduszu na wojnę, żaden nie uczynił właściwego zapytania. Trzeba bowiem było dowiedzieć, iż obecny nasz stan względem Hiszpanii nie zgadza się z honorem kraju. Pytam się wszystkich rozsądnych ludzi: czyli takiego pytania nie należałoby rozstrzygnąć? Twierdzą, iż nie byłoby ani zaszczytem ani bezpieczeństwem dla Francyi, gdyby spokojnie patrzyła na teraźniejsze rozterki w Hiszpanii. Jenerał *Foy* oddał mi zupełną sprawiedliwość. Tak jest: chciałem utrzymać pokój; nie pozostałbym na urzędzie ministra, gdybym sądził, iż wypada rozpocząć niesłuszną wojnę, której kraj mógłby uniknąć. Lecz obecny stan wymaga, abyśmy wzięli się do oręża; układy zostały bezskuteczne; Król wyrzekł: *Staralem się wszelkimi sposobami utrzymać przyjacielskie związki z Hiszpanią. Wszystko odrzucono i prócz wojny nie masz środka, któregooby z honorem i bezpieczeństwem użyć można.* Rekoymią zdania mojego jest to, iż pozostałem na urzędzie mimo wszelkich jego przykrości, i zrzekłem się popularności, jaką chęć utrzymania pokoju mogła mi zjednać. Tak jest, oświadczam, iż pokój jest sto razy lepszy, niż wojna, a wojna lepszą niż hańba. Lepiej wojować, jak interessa krajowe przez rewolucyą hiszpańską narażać.”

Na sessyi dnia 25 b. m. odbywały się dalsze o tym samym projekcie rozprawy. *P. Josse Beauvier* mówił najpierw za projektem; zabrał potem głos *P. Bignon* i oświadczył się przeciwko projektowi. Najdokładniej wystawił potrzebę przyjęcia projektu *P. Chateaubriand*, i w ciągu mowy jego powszechna cichość panowała. Po głosie *P. Labbey* przeciwko projektowi, prawa strona żądała zamknięcia rozpraw; lecz większością kresk odłożono jeszcze dalsze rozprawy do następującej sessyi.

Paryż dnia 1 marca.

(z teyże gazety).

Pomiędzy zdarzonymi tu niedawno bankructwami, najznaczniejszym i największe podziwienie sprawującym jest upadek Pana *Lapeyriere*, jenerałnego poborcy w *Paryżu*, i szwagra zmarłego marszałka *Bessieres*. Słychać, iż na pierwszém zgromadzeniu wierzyteli jego, pokazał się brak, wynoszący blisko 11 milionów franków. Ze zaś w tej masie niektórzy ajenci wexlowi, jako to: Panowie *Vandernay* i *Foissord* mają po kilkakroć sto tysięcy franków, zdaje się więc, iż przyczyną tego bankructwa jest także nieszczęsna spekulacya giełdowa.

Jenerał *Duranto* wslawiony w wielu bitwach, który odbył kampanią egiptską, umarł teraz przeżywszy lat 76.

Paryż, dnia 1 marca.

(z Gazety Pruskiej Stanu.)

Jenerał Quesada przybył d. 24 lutego do Bordeaux, a dnia następującego wyjechał do Bajonny.

Urzednicy celni w Marsylii odebrali rozkaz, ażeby nie wpuszczali do portow hiszpańskich, ani zboża ani innych artykułow żywności.

Dawniejszy hiszpański minister wojny, jenerał Sanchez Salvador, mianowany został jeneralem inspektorem piechoty, a jenerał O' Donoja, gubernatorem Madrytu.

Jenerał Mina zajmuje się czynnie opatrzeniem w żywność twierdzy urgelskiej i zamku Cardona. Dnia 10 lutego przybył on do Barcelony.

Do najnowszych zbytkow sał naszych należą teraz Diaphane, rodzaj świec woskowych, nadzwyczajney białości i szczególnego blasku światła.

Okazały hotel Thelluson, zamieszkały przedtem przez Nekera, pożyczony przez Murata, niedawno kupił krawiec z Palais Royal za 1,100,000 fr.

Donoszą z Tuluzy pod dniem 24 lutego, iż dawniejsza urgelska regencya, oddaliła od obowiązkow jenerałow: Fleyres, Malavita, i Pardo, i zaleciła wszystkim korpusom wojska wiary ich nie słuchać.

Bajonna dnia 24 lutego.

Wysłano stąd okręt, dla zabrania naszych konsulow z Korunny i Santander; z St. Sebastyán tamtejszy konsul powraca.

HISZPANJA.

(z Gazety Ryzk. Zusch.)

Dnia 17 lutego Minister spraw wewnętrznych Gasco, udał się do Króla Jegomości, stosownie do postanowienia stanów Korteż, z przełożeniem względem przeniesienia rządu w inne miejsce za wkroczeniem nieprzyjaciela. Ponieważ J. K. M. na to zgodzić się nie chciał, wszyscy ministrowie podali się do uwolnienia. Dnia 18 Król Jegomość nie przyjmował nikogo. Dnia 19, kiedy posiedzenie stanów miało być zamknięte, a Ministrowie nie podejmowali się zaniesienia mowy królewskiej na zgromadzenie. Król Jegomość kazał wezwać ministra skarbu, i jemu kazał pisać wyrok, na mocy którego inni ministrowie uwolnieni zostali od urzędu, a obowiązki ich powierzono pierwszym urzędnikom. Minister skarbu był posłusznym: ponieważ pierwsi losowali ministrowie między sobą: ktoby się miał tego podać, i los wypadł na niego z warunkiem, jak tylko nowe ministerium zostanie mianowane, ażeby jemu dane było uwolnienie. Dnia 22 było wielkie poruszenie w mieście, szczególniej przed domem Pana Beltran de Lis: ponieważ rozumiano, że on jest na czele partvi, która terazniejszych ministrów usiłuje poróżnić. Prezydent terazniejszy deputacyi stanów Korteż, wespół z naczelnikiem prowincyi, ohodzili po mieście, nakłaniając lud do spokojności, co się im udało. Dnia 21 Król Jegomość pojednał się znowu z ministrami, którzy napowrót objęli swe urzędy. Słychać, że na przypadek wojny Król Jegomość wybrał na pobyt dla siebie Badajoz.

Dnia 19 posiedzenie stanów nadzwyczajnych Korteż, zamknięte zostało, przez odczytanie mowy w imieniu Jego Królewskiej Mości, zdaje się, że do zaniesienia tej mowy podjął się zastępujący ministra spraw wewnętrznych.

Bessieres i Ulman robią ciągle poruszenia, już ku wschodowi, już ku zachodowi, na południe i znowu ku północy. Pierwszy wpadł do Syguenza, chciał to miejsce obwarować, a oddalił się za nadejściem konstytucjonistów. Z Meryno wchodzi w układy.

Czynnie pracują nad obwarowaniem Barcelony. W porcie odkryto zapas wina, maki i sprzętow domowych, należących do Queralt, który przeszedł do feodasow. Skonfiskowano to, i na publiczny pożytek przedano.

(z Kur. Warsa.) Regencya urgelska uwolniła od służby kilku jenerałow, w których nie ma zupełnego zaufania.

We Francyi zakupiono dla armii wiary wiele prochu i innych potrzeb wojennych, a dla jazdy robią tekturowe kaszkiety, powleczone ceratą.

Na granicach zabrakło zupełnie owsa: zgoła koni nie ma czem karmić.

Mina zwołał radę wojenną, która ma się odbyć w Barcelonie.

Redaktor gazety madryckiej Zuriago, o którym rozgłoszono, że został zamordowany, znajduje się w dobrém zdrowiu.

Wyszedł rozkaz, ażeby wszyscy mieszkańcy Madrytu, mężczyźni od lat 20 do 45 byli uzbrojeni, gdyby wojna została ogłoszoną: jeśli w 6ciu dniach, po ogłoszeniu wojny, nie będą stawili się do zapisu, otrzymają pasporta, i niewolno im będzie znajdować się w stolicy.

Na sesyi stanow d. 15 b. m. przeczytano projekt rządu, względem nadania amnestyi zbiegłym żołnierzom, jeśli przed wybuchnieniem wojny powrócili do oyczyzny.

PORTUGALIA.

(z Gaz. Ryzk. Zuschauer.)

Podług najnowszych wiadomości, rząd portugalski oświadczył, że wtargnienie francuzkiego wojska do Hiszpanii uważać będzie za wydanie wojny Portugalii: ponieważ interessa połwyspu są nierozdzielne. Poseł greckiego rządu Luryortis do Hiszpanii przybył, a będąc ozięble przyjęty, udał się do Lizbony, gdzie dobrze został przyjęty. Mówią tu o przymierzu z Grecyą, które bez wątpienia korzystnym być może. Podług gazet angielskich, portugalski poseł w Paryżu, odebrał rozkaz, proszenia o pasporta, jak tylko francuzi wkroczą do Hiszpanii.

Słychać, że wstrzymano przeznaczoną wyprawę do Bahii, i wojska wysiadły już z okrętow, dla odbywania służby w Europie. Do Lizbony przybiegł goniec hiszpański z prośbą, ażeby wojsko posilkowe przybycie swe pospieszyło.

ANGLIA.

Londyn dnia 1 marca.

(z Gazety Pruskiej Stanu.)

Powstało na giełdzie wielkie poruszenie, z przyczyny oświadczenia P. Canning w izbie niższej, iż lubo dotąd przez rząd utrzymywana nadzieja pokoju nieco się zmniejszyła, jednak niezupełnie jeszcze upadła.

Do portu Oporto pozwolono teraz wprowadzać obce zboże. Port lisboński wkrótce będzie także otwarty dla zboża.

P. Hume wyrachował w izbie niższej, iż wydatki na roczne utrzymanie kolonii wynoszą 1,600,000 fant. szterli.

Wczora austriacki poseł Xiążę Esterhazy był u P. Canning, a potem udał się do Króla Jmci w Brighton.

WŁOCHY.

Gazeta Diaro di Roma z Rzymu pod 12 lutego wyraża: iż rząd papieżki nie otrzymał jeszcze żadnego urzędowego uwiadomienia; że rząd Króla Jmci Katolickiego, Nuncyuszowi papieżkiemu przy dworze madryckim kazał wydać pasporta, co zagraniczne gazety mylnie i z tym dodatkiem rozgłosiły, że dla tego pasporta nuncyuszowi rzymskiemu wydano: ponieważ Jego Świątobliwość wzbraniał się uznać kanonika Villanueva za posła hiszpańskiego. (Podług gazet francuzkich papieżki Nuncyusz przybył już d. 7 lutego do Bajonny.) (Zuschauer)

Kurs wileński na assygnaty od dnia 9 marca rubel srebrny 3 rub 77 $\frac{1}{2}$ kop., czerwony złoty nowy r. 11 kop. 54, stary r. 11 kop. 35, imperyal r. 36 kop. 60.

Pozwolono drukować. Z polecenia JW. Wojennego Litewskiego Gubernatora.

Andrzej Bucharski Rzeczywisty Radca Stanu i Kawaler.

w Drukarni Redakcyi.

Wilno dnia 12 Marca Roku 1823 v. s.

2 Do stanu szlacheckiego Gubernii Litewsko-wileńskiej.

Metropolita Irynopolski Grzegorz, Czuźnowski Biskup, i Hołatskiego monastynu Archimandryta i Litewski Arcybiskup Anatoli, czując nad losem chrześcian, wziętych w niewolę przez wojska tureckie w Sydonu, w Kassandryi i na wyspie Chio, otrzymali Naywyższe Jego Imperatorskiej Mości zezwolenie, odkryć ziemię dla dobrowolnej składki pieniężnej na okup nieszczęśliwych niewolników. JW. Pełniący urząd Cywilnego Wileńskiego Gubernatora, uwiadomiony przez JW. Zarządzającego Ministerium wewnętrznych interesów, że ofiary z woli dających mogą być przyjmowane nie tylko w gotowych pieniądzech, lecz i w artykułach, które łatwo zamienione być mogą na pieniądze, jako w brylantach, złocie i t. d. porucił mi zakomunikować szanownemu stanowi szlacheckiemu o przyjemnym Bogu zamiarze, wsparcia nieszczęśliwych. W tym celu umieszczone było w Kuryerze Litewskim ogłoszenie, iż jeśli kto zechce należeć do dzieła, w którym wiara i ludzkość powinny pobudzać śreca ku uldze cierpiących, izby zapisali swoje imiona na arkuszu do tego celu wydrukowanym i, u mnie znajdującym się, z wyrażeniem dających się ofiar. JW. Litewski Wojenny Gubernator i Kawaler przedpisaniem z pod daty dnia 3 idącego miesiąca poleca mi, abym uwiadomił o skutku takowej odezwy do Obywateli, a że składka na ten dobroczynny przedmiot, nie postępuje, jakby spodziewać się należało, to mię pobudza do powtórzenia, aby z szanownego stanu Szlacheckiego, ci co ten zbawienny zamiar wesprzeć zechcą, raczyli zapisać u mnie swoje ofiary, które gdy w moich rękę będą złożone, arkusz podpisany z ofiarami natychmiast odeszł JW. Pełniącemu obowiązek Gubernatora, dla podania nazwisk do powszechnej wiadomości. Działo się w Wilnie 1823 roku marca 8 dnia.

Marszałek Gubernii Litewsko Wileńskiej
Eustachy Karol Kurpp.

Przedaż Publiczna.

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, że żyda Eli Wulfsona mieszczanina bobruyskiego dla utyskania od niego skarbowey należności asygnacyami 540 rubli, będzie się przedawać dom drewniany, ze wszystkiemi do niego przynależnościami, oceniony 1340 rubli, położony w mieście Bobruysku; z tego domu pokazano rocznego dochodu asygn. rubli 100; a zatem życzący takowy dom nabyć zechcą jawić się do tego Rządu na terminy terażniejszego 1823 roku 1szy 28 marca, 2gi 9 kwietnia, a 3ci ostateczny, od dnia pierwszego wydrukowania w Sanktpetersburskich albo Moskiewskich gazetach, gdzie takowe pomieszczone będą, we trzy miesiące, opisanie takowego domu i warunki do targow, okazane będą życzącym za przybyciem ich do trgo Rządu. Dnia 24 lutego 1823 roku. Sekretarz F. Arcimowicz.

o Zbiegach.

2. Od Mińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, iż więźci za nieokazanie na piśmie świadectw, aresztanci Stefan Steblecki, Eustachy Somow, Atanazy Pomanow, Iwan Hryhorjew, i Kostuś, nie pamiętający miejsca urodzenia i nazwiska, z których pierwszy Steblecki, chociaż powiadał, że jest szlachcicem z Kamieniec-Podolskiej Gubernii, powiatu Janspolskiego, ze wsi Posienok, lecz takowe jego opowiadania po uczynioném śledztwie w istocie nie potwierdziło się; Somow poddanym Woroneżskiej Gubernii i powiatu, ze wsi Jurska, obywatela Półkownika Alexandra Niezbierkowa; Romanow dwórskim człowiekiem Kalużskiej Gubernii i powiatu, ze wsi Mikolska obywatela Bastanowa; Hryhorjew skarbowym poddanym Pultawskiej Gubernii, Krzemienuckiego powiatu, ze wsi Horodi-

szcze; i Kostuś, powiadającym, że niepamięta miejsca swego urodzenia i stanu; na ośnowie Ukazu Rządzącego Senatu dnia 29 augusta 1807 roku uznani za włoczęgów, i oddani do służby wojskowej. Przymioty pomienionych włoczęgów: Steblecki wzrostu 2 arsz. $\frac{4}{5}$ wiersz., twarzy okrągławey czarniawey, nosa korpatego, oczu karych, włosów ciemnorusych, mówi czysto, od urodzenia lat 30. Somow, wzrostu 2 arsz. 6 wiersz., twarzy okrągławey ospawatey, nosa miernego, oczu światło szarych, włosów ciemnorusych, mówi czysto, od urodzenia lat 28. Romanow, wzrostu 2 arsz. $\frac{5}{8}$ wiersz., twarzy małej pełney gładkiej i nieco czarniawey, oczu karych, nosa niewielkiego ostrego z garbem, włosy ciemnoruse, mówi czysto, lat 19. Hryhorjew wzrostu 2 arsz. $\frac{7}{8}$ wiersz., twarzy małej białej z małemi rzadkiemi ospinami, oczu karych i kosych, nosa szerokiego nieco zadartego, włosów rusych, mówi nieco szepielawo, lat 20; i Kostuś niepamiętający nazwiska, wzrostu 2 arsz. $\frac{1}{2}$ wiersz., twarzy drobney, nosa miernego, oczu światłoszarych, włosów światłorusych, mówi czysto, od urodzenia lat 15; a zatem, jeśli pomienieni włoczęgi okażą się do kogo należący, aby ten z prawem o przynależeniu ich dowodami, prosił, gdzie należy w zakreślonym prawami terminie, a kwit na policzenie za rekrutów. Dnia 27 lutego 1823 roku.

Mińskiego Gubernialnego Rządu Sekretarz F. Arcimowicz.

2. Dworzańska Opieka Powiatu brasławskiego, gdy dostrzeżę, że na schedach po exdewizyi majątków Kozaczyzny, Gudziszek i Wincentynopolla, niewylączając i schedy po teyże exdewizyi samego JW. Wincentego Bielikowicza marszałka Powiatu Brasławskiego i kawalera Kozaczyzny zwaney, znaczny policza się remanent Skarbowy, który z wyciągnoney intraty w rychłym czasie uzyskanym być niemoże, jak równie i z majątkiem Kassionowiczu; przeto w zamiarze przedszego uzyskania remanentów Skarbowych, na fundamencie przedpisań Zwierzchniczych, Dworzańska Opieka Powiatu Brasławskiego postanowiła: schedy po exdewizyi majątków Kozaczyzny, Gudziszek, i Wincentynopolla rozdzielonej na lokatoryuszow, oraz schedę Kozaczyzną zwana, wydzieloną JW. Bielikowiczowi b. marszałkowi i kawalerowi, tudzież majątność Stołpowszczyznę spadłą na sukcesorów, po Kassionowiczu, wypuścić z publiczney licytacji w arędę, i wtem względzie przez mnieyszą awizacyą kontrahentów zaprosić. Życzący zatem kontrahenci wzięść w arędę w górze wyrażone schedy, i majątność Stołpowszczyznę, obowiązani będą złożyć dostateczny kaucye w Dworzańskiej Brasław. Opiece, i opłacić wraz zgóry, jeżeli niecałkowity remanent, to przynajmniej rocznie wyciągnoną intratę, termina przeznaczają się na licytację: pierwszy dnia 10, drugi 15, trzeci dnia 21, i ostateczny przetarg dnia 31 terażniejszego mca. marca. Wszakże jeśli który z kontrahentow miał zamjar do wzięcia w arędę wyżej wyrażone schedy i majątku Stołpowszczyzny, może i po upłynieniu powyższych terminow (jeżeli one niebędą wypuszczone w arędę) dla wzięcia arędownego prawa, jawić się do Brasław. Dworzańskiej Opieki, w każdym czasie. Dat roku 1823 marca 5 dnia. Prezes Opieki Marszałek Powiatu Brasławskiego i Kawaler. Michał Wawrzecki.

2 W domu Frobenowey na Popławach pod N. 1333 przedaje się bryczka kryta z odkładanym wierzchem na rysorach, mało używana, jak również kawalerskie drażki takż nie wiele używane; o cenie zapytać w tymże domie u furmana Piotra Kalużeński.

Kommissya Naywyżey ustanowiona dnia 31 julii 1821 roku, ma honor uwiadomić, iż dla zadosyćczynienia życzącym bydź uczestnikami w pewnych częściach biletu na loteryą przez nią odbywającą się, na majątki nieruchome, położone w guberniach niżehorodzkiey, tulskiej i orłowskiej, i nadto na sumnę pieniężną 1,522,000 rubli, a tem samem więcey mieć środków do wygrania, zrobione przez nią teraz postanowienie, podług którego można otrzymać na to uczestnictwo osobne kupony na pół biletu, po opłaceniu dwudziestu pięciu rubli, i na piątą część biletu za opłaceniem dziesięciu rubli. Wygrana mająca wypasdź na każdy tym sposobem na części podzielony bilet, ma bydź także podzielony na spółników proporcjonalnie do wniesionych przez każdego pieniędzy.

Przytym Redakcyja ma polecenie obwieścić, iż tu w Wilnie biletów na tę loteryą dostać można tylko do 15 marca roku bieżącego, w Izbie Powszechney Opieki, w Wileńskim powiatowym kaszyczystwie, i w Radzie mieskiej u Głowy miasta Poznańskiego.

3. Oświadczenie Imieniem WWJP. Beniamina Fryderyka i Franciszki Hauszteynow nadwornych Sowieńników małżonków, czyni się z następných pobudek, oto: iż co dekretem oczewistym nieappellowanym Sądu Grodz. ptu wileńskiego 1819 roku maja 24 dnia przysądzoną została na dzień 29 7bra tegoż 1819 roku na JW. Prozorach Jenerałowiczach, oraz ich wszelkim majątku summa rub. sr. 1795 kop. 21 $\frac{1}{4}$ z obowiązkiem wypłaty takowey dla żalujących; lecz jak świadczy pilność woznieńska w czasie swoim uczyniona, i na dniu 30 7bra 1819 roku wydana z akt Grodz. Wil. obżalni Prozorowie satysfakcyi dekretowi niedopełnili, z jakiego powodu Sąd Grodz. Wileń. 1819 roku 7bra 30 d. zapisał rezolucyą wolnego wyeksekrowania pomienionego dekretu, pomimo to wszystko oczekiwali żal. na skutek obietnic przez obżal. Prozorów czynionych, ale kiedy obżalowani Prozorowie wydzielony z exdywizyi mazurskiej folwark Mazuryszki przeznaczili już na sprzedaż, i czy zechcą jednoczasowię dla żal. dopełnić satysfakcyą przez oczewistą opłatę lub nie? upewnić się niepodobna, przeto żal. stosownie do następných rezolucyów, że o skutki dekretu na dobrach Mazuryszkach dopominać się będą, i względem tego przyzwoite kroki przedsięwzją, każdego interesowanego ostrzegają. Dat 1823 r. marca 1 dnia w Wilnie. Beniamin Fryderyk Hausztein Nadw. Sowień. Franciszka Hauszteynowa.

Roku 1823 mca marca 1 dnia przed aktami Sądu Ziem. Ptu Wileń. stawiając osobiście WJP. Stanisław Bieliński Adwokat Subsel. Wileń. takowe oświadczenie do protokołu wpisać podał i w onym własną ręką podpisał się. Przyjąłem Jan Zienkiewicz Wileń. Ziem. Regent

Wolno drukować. Jan Pisanko S. Z. W.

3 Od Litewsko-Grodzińskiego Gubernialnego Rządu ogłasza się, że położony w tuższej gubernii w Powiatowym mieście Słonimie dom i dalsze zabudowania z ziemią, opisane i ocenione 500 rubli srebrem, należące do Tura 10tej klasy byłego Dozórcey Słonim-

skiego Powiatowego magazynu, na uzyskanie wynikłego u niego decessu skarbowego prowiantu, naznaczone z publicznych targow na sprzedaż; do kupienia których wzywają się zyczący, którzy zechcą jawić się do Słonimskiego mieyskiego Ratusza na terminy: 14, 19 i 26 dnia następującego marca. Dnia 25 lutego 1823 roku.

Expedytor Kollski Assessor Jan Krupowicz.

3. Za Remissą Min. Głównego Sądu 2go Departamentu w roku 1822 mca oktobra 10 d. ogłoszoną, dla usatysfakcjonowania wierzycieli zeszyłych Róży z Terleckich Pótkamerowey Szt. Sowie. i Antoniego Assowskiego Chorążego Prużańskiego, Sąd. Taxatorsko Exdywizorski w Maiętności Błocie w Powiecie Ihumen. sytuowanej zebrany, załatwwszy czynności do zjazdu pierwszego należące, mianowicie zaś naznaczywszy wymiar, administracją i inwentarią majątkom, oraz komportacją, i pretendowanę akta, na powtórne zebranie się dla ostatecznego w konkursowem dziele wyrokowania, dzień 21 7bra r. bieżącego zadeterminował, w jakowym czasie aby wszyscy wymienionych osob wierzycieli i pretensorowie sub ummissione rei, a osoby z jakichkolwiek stosunków prawnymi cytacyami do odpowiedzi massie powołać się mający, pod obawą ulegania skutkom nieślanności przed sądem niniejszym osobiście lub przez plenipotentów stawali, przy niniejszą awizacyą ostrzega. Działo się roku 1823 mca febr. 25 d. Ignacy Bucewicz P. Z. P. M. Exdywizor Jakub Estko P. Z. Ihumen. Exdywizor. Adam Jeloc S. App. Gub J. Exdywizor.

Exdywizya.

3. Za remissami mianowicie roku 1807 mca januaryi 11 d. Sądu Głównego Litewskiego Wileńskiego 2go Departamentu jedną. Drugą 1811 r. marca 27 Ziemstwa Telszew; Ukazami Rządowemi, szczególnię 1822 7bra 24 d. pod N. 28,008, oraz Czasowego Departamentu 2go, roku 1823 januaryi 4 d. zasłać mi. Sąd Taxatorsko-Exdywizorski za obwieszczeniem w r. idącym mca januaryi 25 d. w oddzielnych kopiach podanym, i dwakroć, to jest tegoż d. w Ziemstwie Ptu Rossieńskiego, drugi raz d. 24 w Grodzie Ptu Telszew. zeznanym, w terminie wypadającym, to jest d. 19 mca februaryi, w komplecie do dóbr wyrażonych Koszuc, dziś do Dziedzictwa W. Edwarda Sakiela Regenta Ptu Rossień. należących, zjechawszy, nie znajdując odkomenderowanego Deputata Duchownego, a przez Komornika przystawionę mappy, do JO. Xiążęcia Biskupa Zmudz. za N. 1 komunikacyą, a do działającego Komornika W. Klemensa Rymkiewicza rekwizycyą pod N. 5 przesłał, i raportowawszy tak do Rządu Gubernialnego Litew. Wileńskiego, jako też do Sądu Głównego 2go Departamentu, odracząc sądownictwo do dnia pierwszego mca maja roku upływającego, w tem czasie do namowy wziąć postanowił. Przeto aby mający pretensye tak do Koszuc, jako też dalszych dekretami zajętych majątkow wiedzieli, przez Gazetę Kurjera Litewskiego, awizacyą potrónną i ostateczną czyni, i że na niejawiących swe pretensye wieczystą amissyą zapisze, Sąd Taxatorsko-Exdywizorski zapowiada. Mikołay Szukszta b. Prezyd. Ziem. Telszew. i Exdywizor. Józef Staniewicz Exdywizor. J. Swirtun Exdywizor. Stanisław Mackiewicz Regent Exdywizorski.